

Opetusministeriölle
Lääninhallituksille ja maistraateille
Kuntien perusturva-, sosiaali- ja terveyslautakunnille

Suomen muistiasiantuntijat ry:n kannanotto

Helsingissä, 14.5.2009

Muistisairaiden ihmisten hoidon ja hoitojärjestelmien soveltava tutkimus järjestämättä

Suomessa tehdään muistisairauksiin liittyvää kansainvälisesti merkittävää perustutkimusta. Sen sijaan muistisairaiden ihmisten hoidon ja hoitojärjestelmien tutkimuksessa on runsaasti kehittämisen varaa. Useissa Euroopan maissa, mm. kaikissa Pohjoismaissa, on jo tämän alan soveltavia tutkimusyksiköitä. Ne tuottavat ajantasaista ja sovelluskelpoista tietoa käytännön tarpeisiin. Suomesta tällainen instituutti puuttuu. **Suomen muistiasiantuntijat esittää, että opetusministeriö ryhtyy yhteistyössä yliopistojen, Suomen muistiasiantuntijat ry:n ja muiden relevanttien tahojen kanssa edistämään muistisairaiden ihmisten hoidon ja hoitojärjestelmien tutkimuksen koordinoitua ja hyödyntämistä.** Tavoitteena pitää olla alan tutkimus- ja kehittämisinstituutin perustaminen Suomeen useiden Euroopan maiden kokemuksia hyödyntäen.

Muistisairaiden ihmisten määrä lisääntyy väestön ikääntymisen myötä. Suomen väestö ikääntyy Euroopan maista nopeimmin. Ennusteen mukaan vähintään keskivaikeasti dementoituneita ihmisiä on Suomessa vuonna 2020 lähes 130 000. Arvioiden mukaan tulevaisuudessa valtaosa kotihoidon, palveluasumisen ja muun ympärivuorokautisen hoivan palveluista kohdistuu muistisairaille asiakkaille. Hoito on ammatillisesti vaativaa ja siihen tarvitaan paljon sekä inhimillisiä että taloudellisia voimavaroja. Kyseessä on merkittävä kansanterveydellinen ja -taloudellinen haaste, jonka osalta tulevaisuuden palvelutarpeiden kasvuun varautuminen on tällä hetkellä riittämätöntä. Arvioiden mukaan yhden muistipotilaan hoito maksaa hänen elinaikanaan n. 200.000 euroa ja muistisairauksien aiheuttamat kustannukset yhteiskunnalle ovat vuonna 2015 lähes 3,9 miljardia euroa.

Muistisairaiden ihmisten palveluiden ja palvelujärjestelmän kehittämiseen on otettu kantaa useissa valtakunnallisissa sosiaali- ja terveystieteissä asiakirjoissa, kuten Ikäihmisten palvelujen laatusuosituksessa. Suositus kehottaa kuntia varautumaan muistisairaiden ihmisten palvelutarpeiden kasvuun esittäen, että kunnat laativat muistisairaiden palvelukokonaisuuksia koskevan osion ikääntymispoliittisiin strategioihinsa. Yhteiskunnan haasteena on sellaisten hoito- ja tukimuotojen kehittäminen, jotka vastaavat muistisairaiden ihmisten ja heidän perheenjäseniensä yksilöllisiin tarpeisiin ja ovat samalla taloudellisesti mahdollisimman järkeviä. Tässä tarvitaan laajaa yhteistä tulevaisuusnäkyä ja tavoitteellista työtä, johon muistisairaath ihmiset perheineen, muistisairauksien parissa työskentelevät ammattilaiset, kehittäjät, eri tieteenalojen tutkijat ja yhteiskunnan päättäjät voivat tuoda omat näkökulmansa.

Tiede- ja teknologianeuvoston 'Linjaus 2008' -raportti korostaa koottua, koordinoitua kehittämistä esittäen seuraavaa: *"Kansallisen strategian ohjelmallinen toteuttaminen edellyttää tutkimus- ja innovaatiopolitiikassa samanaikaista, koottua ja laaja-alaista sisältöjen, rakenteiden ja rahoituksen kehittämistä. Kyse on toimijoiden vuorovaikutuksen ja uusien yhteistyörakenteiden sekä osaamisen luomisen ja soveltamiskyvyn vahvistamisesta innovaatiojärjestelmän vaikuttavuutta ja tuottavuutta parantavalla tavalla."* Sisällöllisenä haasteena esitetään laajan osaamisperustan vahvistamista ja samanaikaista, hyvin resursoitujen huippujen luomista tärkeille alueille. Innovaatiopolitiikan laajentumisen myötä myös instituutioille kuten ammattikorkeakouluille, toisen asteen oppilaitoksille sekä uutta tietoa ja osaamista tuottaville julkisille ja yksityisille organisaatioille kuuluu aiempaa enemmän osaamispuheen vahvistamistehtäviä. Bio- ja terveystieteiden tieteenaloilla infrastruktuurien käyttäjäkunta on erittäin laaja ja yhteiskunnallisesti niiden vaikuttavuus on suuri.

Näihin linjauksiin kiinnittyen tarjoamme kansalliseen käyttöön asiantuntijuutemme muistisairaiden ihmisten hoidosta ja hoitojärjestelmistä soveltavan tutkimuksen koordinaation ja hyödynnettävyyden parantamiseksi.

SUOMEN MUISTIASIANTUNTIJAT ry

Päivi Voutilainen
Hallituksen puheenjohtaja

Marja Saarenheimo
Hallituksen varapuheenjohtaja

Kristian Miettinen
Toiminnanjohtaja